

ПСИХОСОЦІАЛЬНІ ФАКТОРИ РИЗИКУ: ПРОБЛЕМА ПРАЦІВНИКІВ І РОБОТОДАВЦІВ

Руденко Ю.В., НУЦЗУ

НК – Шароватова О.П., к.пед.н., доц., НУЦЗУ

Стрес на робочому місці може мати різні витoki або бути викликаним однією єдиною подією. Він здатен діяти як на працівників, так і на роботодавців. Стрес, пов'язаний із трудовою діяльністю, може призводити до хворобливого стану здоров'я і навіть травми. Доведено, що більшість причин такого стресу приховані у неправильному плануванні й управлінні організацією. Видається очевидним, що психосоціальна небезпека є в усіх організаціях і секторах економіки, в усіх видах зайнятості працівників та діяльності підприємств. Психосоціальні небезпеки в директивах Європейського союзу визначаються як психосоціальні фактори ризику.

Згідно із законодавством, психосоціальний фактор ризику – це і небезпека нещасного випадку та ризик насильства на робочому місці, і нерівне звертання, знуцання та утиск на роботі, і робота, що не відповідає здібностям працівника, тривала робота наодинці та монотонна робота, а також інші фактори, пов'язані з управлінням, робочим режимом та робочим середовищем, які можуть вплинути на психічне та фізичне здоров'я працівника і викликати відповідний стрес.

Тож, якщо зміни у трудовій діяльності призводять до нових стресів на робочих місцях або психосоціальних факторів ризику, а навантаження працівників у такому середовищі значно збільшується, необхідним стає врахування цього факту в аналізі ризиків виробничого середовища. У такому випадку роботодавець повинен реалізовувати заходи щодо запобігання шкоди здоров'ю, пов'язаної із психосоціальними факторами ризику, у тому числі адаптувати організацію праці та робоче місце під потреби працівника, оптимізувати його робоче навантаження, надати йому необхідні перерви, що зараховуються у робочий час, впродовж робочого дня або робочої зміни, а також покращувати психосоціальний мікроклімат в компанії.

Відтак, важливості набуває усвідомлений підхід до оцінки психосоціальних факторів ризику у виробничому середовищі. Якщо подібні ризики раніше оцінювалися як психологічні, у світлі новітніх вимог фахового законодавства багатьом роботодавцям, які уже протягом довгих років стикаються з такими факторами, час змінити формулювання оцінюваного фактора на психосоціальний.

Першим у світі міжнародним стандартом, який врегульовує зазначені вище питання керування психологічним здоров'ям на робочому місці, є Стандарт ISO 45003:2021 «Управління охороною здоров'я та безпекою праці. Психологічне здоров'я та безпека на виробництві. Настанови з керування психосоціальними ризиками» («Occupational health and safety management – Psychological health and safety at work – Guidelines for managing psychosocial risks») [1].

ЛІТЕРАТУРА

1. Цопа В. Новий стандарт ISO 45003:2021: керування психосоціальними ризиками на роботі. Охорона праці. 2021. № 7. С. 50–53.